

Viktig med fortsatt innsats for fullføring i videregående opplæring

Notat til Utdannings- og forskningskomiteen.
Angående sak: Statsbudsjettet 2022
Prop. 1 S (2021-2022)

Innledning

Arbeidsgiverforeningen Spekter mener budsjettforslaget inneholder mange positive satsinger. På et overordnet nivå støtter Spekter satsingen på videregående opplæring og fagskoler. Vi synes det er særlig viktig at det rettes stor innsats mot at flere skal fullføre videregående opplæring.

Vi er skeptiske til forslaget om kutt i pensjonstilskuddet til private barnehager og ber i stedet om at helheten i finansieringsmodellen vurderes, og at eventuelle forslag til endringer må være basert på en samlet gjennomgang, hvor konsekvensene for barnehagetilbudet også blir tydeliggjort. Vi er også skeptiske til overgangsordningen som er beskrevet i budsjettforslaget.

Programkategori 07.20, Grunnopplæringen, Kap 225 Tiltak i grunnopplæringen, post 69

Det er svært viktig at flest mulig fullfører videregående opplæring slik at de står bedre rustet for arbeidslivet fremover.

Selv om andelen som fullfører har gått noe opp de senere årene, er det avgjørende at det fortsatt rettes oppmerksomhet og innsats mot å få flere til å fullføre videregående opplæring.

For individet er fullført videregående opplæring nøkkelen til arbeid og til å hindre utenforskap. For arbeidslivet er det viktig å kunne dekke kompetansebehovene i en lang rekke sektorer.

Spekter støtter derfor videreføringen av satsingen under Utdanningsløftet 2020 og implementering av *Fullføringsreformen* der målet er at flere kan fullføre videregående opplæring. Det er blant annet positivt at det foreslås at de som ikke har lovfestet rett til videregående opplæring kan få mulighet til å oppnå studie- eller yrkeskompetanse, og at tilbudet til de som ikke får lære plass videreutvikles i samarbeid med partene i arbeidslivet.

Vi ser også positivt på flere av de andre forslagene, slik som eksempelvis satsingen «Fagbrev på jobb».

Programkategori 07.20 Grunnopplæringen, kap. 226 Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen, post 21

Det er viktig at elever i skolen får tettet eventuelle kunnskapshull så tidlig som mulig, slik at dette ikke blir til hinder for faglig progresjon og fullført skolegang. Det er derfor positivt at det avsettes 240 mill. til tiltak for å redusere tapt progresjon som følge av covid-19 for sårbare barn og unge i skole og barnehage.

Når det gjelder midlene som går til skolen mener Spekter at regjeringen bør understreke at dette gjelder den faglige progresjonen for å sikre at midlene brukes til tiltak som gir faglig utbytte og som bidrar til å tette kunnskapshull.

Programkategori 07.30, Barnehager

Kap 231 Barnehager

Det er foreslått å redusere pensjonstilskuddet for private barnehager fra 13 prosent til 11 prosent fra 1. januar 2022.

Dette kan få store konsekvenser for barnehage tilbudet. I dag går 4 av 10 private barnehager med underskudd (kilde PBL). Konsekvensene av forslaget kan være at private barnehager må legge ned, og at det går ut over mangfold og kvalitet i sektoren.

Det kan være god grunn til å se på finansieringsmodellen for de private barnehagene, men da er det viktig at helheten i modellen vurderes, ikke bare enkeltelementer. Det er mulig pensjonstilskuddet isolert sett er høyt, men det blir feil å kutte i det så lenge f.eks. kapitaltilskuddet er for lavt.

Det er viktig at det nå ikke gjøres endringer, som isolert sett kan høres logiske ut, men som kan ødelegge de vellykkede, tverrpolitiske løsningene vi har fått til i denne sektoren.

Det er lagt opp til en overgangsordning som innebærer at pensjonspåslaget for barnehager som ikke tilhører en kjede, blir justert gradvis ned fram til 2024. Det er bra med overgangsordninger, men da må det være likebehandling med samme regler for alle private barnehager.

Det vises i budsjettet til en del av forslagene fra Storberget-utvalget, som har sett på finansieringsmodeller. Utvalget har lagt frem to alternative forslag til finansieringsmodell.

Spekter mener mindretallets forslag (kvalitets- og mangfoldsmodellen) gir bedre forutsigbarhet for de private leverandørene enn flertallets modell.

Spekter savner for øvrig en nærmere risikovurdering av budsjettforslagene, og utvalgets forslag med vekt på hva konsekvensene

vil være for brukerne hvis forutsigbarheten blir borte og de private trekker seg ut.

Programkategori 07.40, Høyere yrkesfaglig utdanning,

Kap 240 Fagskoler, post 60 og 61

Det er positivt med den satsingen som skjer for fagskolene, og Spekter vil følge oppfølgingen av strategien for høyere yrkesfaglig utdanning nøye.

Spekter er enige i at antall studieplasser trappes opp. Samtidig er det viktig at kvaliteten opprettholdes og forbedres, og at det ikke bare blir en satsing for flere studieplasser. En styrket fagskolesektor gir økt status og vil kunne bidra til økt rekruttering til fag- og yrkesopplæringen, og en synliggjøring av karrieremuligheter for de som har fagbrev.

Mange fagskoletilbud fremstår svakt finansiert. Vi etterlyser derfor at en opptrapping og styrking av fagskolesektoren også bør omfatte hvordan sektoren og studieplassene grunnleggende er finansiert. Det bør evalueres hvordan den veksten som har vært henger sammen med hvordan kvaliteten utvikler seg.

Spekter forutsetter at opptrappingen av nye studieplasser skjer i samråd med arbeidslivet, slik at plassene kommer der behovene er størst. Dette fordrer god involvering av både skolene og Nasjonalt fagskoleråd hvor partene er representert. I tillegg må også lokale parter bidra inn i dette arbeidet.

Spekter er positiv til at ordningen med utviklingsmidler videreføres.

Kap 241 Felles tiltak for fagskoler, post 21

Spekter er positive til at det lyses ut midler til en forsøksordning med to sentre for fremragende høyere yrkesfaglig utdanning.